

 בארות המרכז הרפואי לבריאות הנפש אצלנו אנשים משנים	גישה לטיפול והמשכיות הטיפול	משרד הבריאות בארות המרכז לבריאות הנפש
1	מהדורה	
מס' נוהל: 03.01.11	עד תאריך: 01.05.2028	תקף מתאריך: 01.05.2025
עמוד 1 מתוך 6	שם הנוהל: יציאת מטופל לחופשה מאושרת - שחרור של מטופל לפרק זמן מוגבל	

ניהול שינויים

תאריך	כותב הנוהל	תפקיד	מהדורה	מהות השינוי
10.12.2020			1.0	מסמך ראשוני
01.05.2023			1.0	הארכת תוקף נוהל
01.05.2025			1.0	הארכת תוקף נוהל

חתימות:
מאשרי הנוהל: חברי ועדת נהלים
תאריך:

שם ותפקיד: ד"ר מילי בר שקד, סגנית מנהל בית החולים
שם ותפקיד: רותי לוי, סגנית אח ראשי
שם ותפקיד: רחל אמשיקשוילי, ממונה על האקרדיטציה

אישור סופי:

שם המאשר	תפקיד	תאריך	חתימה
פרופ' דורון תודר	מנהל בית החולים	01.05.2023	
יוסף כמאל	אח ראשי	01.05.2023	

תוכן עניינים

1.	מדיניות הארגון :	2.....
2.	רקע כללי לנוהל :	2.....
3.	מטרה :	2.....
4.	הגדרות ומושגים :	2.....
5.	סמכות ואחריות :	2.....
6.	תחולה :	3.....
7.	סימוכין :	3.....
8.	שיטה- הנחיות ביצוע :	3.....
8.2.	מטופל המאושפז בהסכמה :	3.....
8.5.	תפקידה של האחיות :	4.....
8.6.	בחזרת המטופל מחופשה :	5.....
8.7.	מטופל החוזר מחופשה שלא בזמן שיועד לו :	5.....
8.8.	במידה והמטופל לא שב מחופשה :	5.....
9.	נספחים :	6.....

	גישה לטיפול והמשכיות הטיפול	משרד הבריאות בארות המרכז לבריאות הנפש
1	מהדורה	
מס' נוהל: 03.01.11	עד תאריך: 01.05.2028	תאריך הפצה: 10.12.2020
עמוד 2 מתוך 6	שם הנוהל: יציאת מטופל לחופשה מאושרת - שחרור של מטופל לפרק זמן מוגבל	

1. מדיניות הארגון:

- 1.1. בית החולים מאפשר יציאה לחופשה של מטופל לפרק זמן מוגבל במהלך אשפוז, בהתאם לשיקול דעת רפואי ובמקרים בהם יציאה לחופשה תורמת לתהליך השיקום של המטופל או מהווה מענה לצורך פסיכו-סוציאלי עבורו.
- 1.2. יציאת מטופל לחופשה היא הוראה רפואית המהווה חוליה משמעותית במהלך הטיפול. הכנת המטופל ומשפחתו בטיחו שהחופשה תהווה אירוע תרפויטי ותקדם את שילובו של המטופל במשפחה ובקהילה.

2. רקע כללי לנוהל:

- 2.1. במהלך האשפוז עולה צורך מצד המטופל/משפחתו/ גורמי שיקום בקהילה לצאת לחופשה קצובה. תהליך יציאת המטופל לחופשה יהיה מתוכנן, מובנה, מתועד ויכלול הדרכה למטופל ומשפחתו ו/או אחר משמעותי, כדי לשמור על רצף טיפולי. חופשה מאפשרת לבדוק את הסתגלות המטופל לחיים במסגרת הקהילה, מקדמת ומסייעת לו בתהליך ההחלמה והשחרור.
- 2.2. לחופשה חשיבות והשפעה על החלמת המטופל, מניעת אשפוזים חוזרים והעלאת שביעות רצון המטופל ומשפחתו.

3. מטרה:

- 3.1. קביעת הנחיות ברורות ואחידות להבטחת תהליך אופטימאלי של יציאת מטופל מאשפוז לחופשה מתוכננת לפרק זמן מוגבל לקהילה או לביתו, באמצעות תיאום תהליכים על ידי צוות רב מקצועי.

4. הגדרות ומושגים:

- 4.1. **חופשה** - שחרור מטופל מבית החולים לפרק זמן מוגבל, על פי בקשתו/ בקשת משפחתו/ גורמי שיקום בקהילה ובכפוף לשיקול דעת רפואי.
- 4.2. **וועדה פסיכיאטרית מחוזית**: שמונתה ע"י השר ומורכבת ממשפטן, שהוא יו"ר ושני פסיכיאטרים, שאחד מהם עובד בשרות המדינה.
- 4.3. **פסיכיאטר מחוזי**-פסיכיאטר בשירות המדינה שהשר מינהו להיות פסיכיאטר מחוזי.
- 4.4. **אחר משמעותי- קרוב (לעניין התנגדות לחופשה)**- בן זוג, הורה, בן/בת, אח/ות, סב/תא, מאמץ ומאומץ, או כל אדם אחר שהוגדר על ידי המטופל כמשמעותי ושותף בטיפולו.

5. סמכות ואחריות:

- 5.1. אחריות לעדכון הנוהל - מנהל המרכז, וועדת נהלים וצוות ACC.
- 5.2. בסמכות רופא המטפל להחליט על יציאת מטופל לחופשה קצובה.
- 5.3. באחריות רופא המטפל מתן הוראה כתובה ליציאה לחופשה והנחיות לגבי הטיפול והליווי הנחוץ לחופשה.
- 5.4. באחריות אחות אחראית או מי מטעמה, הדרכת המטופל ומשפחתו ומתן טיפול תרופתי לקראת היציאה לחופשה.
- 5.5. אחריות ליישום הנוהל והטמעתו יחול על מנהלי מחלקות ואחיות אחראיות.

	ג'ישה לטיפול והמשכיות הטיפול	משרד הבריאות בארות המרכז לבריאות הנפש
1	מהדורה	
מס' נוהל: 03.01.11	עד תאריך: 01.05.2028	תקף מתאריך: 01.05.2025
עמוד 3 מתוך 6	תאריך הפצה: 10.12.2020 שם הנוהל: יציאת מטופל לחופשה מאושרת - שחרור של מטופל לפרק זמן מוגבל	

6. תחולה

- 6.1. צוות רפואי.
- 6.2. צוות סיעודי.
- 6.3. צוות פרא רפואי.

7. סימוכין:

- 7.1. [חוק זכויות החולה תשנ"ו-1996](#)
- 7.2. [חוק לטיפול בחולה נפש תשנ"א-1991](#)
- 7.3. [תקנות טיפול בחולי נפש תשנ"ב-1992](#)
- 7.4. [אגף בריאות הנפש: "נוהל שחרור מטופל מאשפוז פסיכיאטרי" מס' 51.006. מתאריך 01.07.2016. \(מהדורה 6\)](#)
- 7.5. [אגף לבריאות הנפש "ניהול הטיפול התרופתי באשפוז פסיכיאטרי", מס' 51.015, מתאריך 01.06.2018 \(מהדורה 4\).](#)
- 7.6. [ענבל, "חיפוש חפצים מסוכנים בבית פסיכיאטרי \(ובפרט – באזורים אינטימיים\)", מרץ 2011.](#)
- 7.7. נהלים מוסדיים:
 - 7.7.1. [נוהל שחרור מטופל](#)
 - 7.7.2. [הדרכת המטופל ומשפחתו](#)
 - 7.7.3. [נוהל הטיפול התרופתי](#)
 - 7.7.4. [נוהל עזיבת מטופל ללא ידוע צוות מטפל-היעדרות/בריחת מטופל](#)
 - 7.7.5. [התמודדות עם שימוש בסמים ואלכוהול בקרב מטופלים מהלך האשפוז](#)
 - 7.7.6. [נוהל מוסדי "דוות, ניהול וטיפול באירועים חריגים וכמעט אירועים".](#)

8. שיטה- הנחיות ביצוע:

- 8.1. במהלך האשפוז ישנם שני מצבים בהם נשקלת הוצאת מטופל לחופשה:
 - 8.1.1. כאשר מתקבלת בקשה מצד המטופל/משפחתו/ גורמי שיקום בקהילה.
 - 8.1.2. כאשר מתקבלת הצעה לכך כצורך טיפולי מצד הצוות המטפל ועל פי שיקול דעת מקצועי.
- 8.2. הליך טיפול הוצאת מטופל לחופשה יתבצע בהתאם לסטטוס המטופל:
 - 8.2.1. מטופל המאושפז בהסכמה
 - 8.2.1.1. כל חופשה של כל מטופל חייבת בקבלת אישור מנהל המחלקה או מי מטעמו ועל פי שיקול דעת קליני.
 - 8.2.1.2. מנהל המחלקה או מי מטעמו, יבחן את בקשת המטופל, יציין כי מצבו של המטופל הוגדר ככזה המאפשר הוצאתו לחופשות (עפ"י שיקול רפואי), יתועד בתוכנית הטיפול או בישיבת צוות רב מקצועית, יציין באם יכול לצאת עצמאית או שעליו להיות מלווה ע"י איש צוות או בן משפחה.
 - 8.2.1.3. מנהל המחלקה או מי מטעמו יקבע את זמני יציאתו של המטופל לחופשות, כחלק מתכנית הטיפול ובהתחשב במצבו הנפשי והגופני.
 - 8.2.1.4. במקרים בהם יש צורך בליווי המטופל ביציאתו לחופשה (כגון: בני נוער), תותנה החופשה בליווי בן משפחה/ אחר משמעותי/ איש צוות/ צוות מטפל מהקהילה.

 בארות המרכז הרפואי לבריאות הנפש אצלנו אנשים משנים	גישה לטיפול והמשכיות הטיפול	משרד הבריאות בארות המרכז לבריאות הנפש
1	מהדורה	
מס' נוהל: 03.01.11	עד תאריך: 01.05.2028	תקף מתאריך: 01.05.2025
עמוד 4 מתוך 6	תאריך הפצה: 10.12.2020	
	שם הנוהל: יציאת מטופל לחופשה מאושרת - שחרור של מטופל לפרק זמן מוגבל	

8.2.1.5. מנהל המחלקה או מי מטעמו יסדיר ויתאם את החופשה עם המשפחה/אפוטרופוס/אחר משמעותי במידה וקיים.

8.2.1.6. מנהל המחלקה או מי מטעמו ידריך את המטופל על המשך טיפול בתקופת החופשה בהתאמה למטופל ותוכנית הטיפול. בהתאם לנסיבות ובהסכמת המטופל יודרכו גם בני משפחתו של המטופל או אחרים אצלם אמור לשהות המטופל במהלך החופשה.

8.2.1.7. יכתוב הוראה רפואית בתיק המטופל שתכלול: תאריך ומשך היציאה, הטיפול והליווי הנדרשים.

8.2.2. מטופל המאושפז בהוראת אשפוז

8.2.2.1. מטופל המאושפז על פי הוראת אשפוז יכול לצאת לחופשה קצרה רק עפ"י שיקול דעת מנהל המחלקה.

8.2.2.2. מנהל המחלקה או מי מטעמו, יציין ברשומה הרפואית את הרציונל הטיפולי, יבצע הערכת מסוכנות, יציין את הסייגים והמגבלות הנדרשות, יתאם עם בני המשפחה או גורם משמעותי אחר טרם יציאתו של המטופל לחופשה.

8.2.2.3. יכתוב הוראה רפואית בתיק המטופל שתכלול: תאריך ומשך היציאה, הטיפול והליווי הנדרשים.

8.2.3. מאושפז בצו

8.2.3.1. אם מדובר במאושפז בצו אשפוז, יש לקבל אישור יציאה לחופשות מוועדה פסיכיאטרית מחוזית, לרבות קביעתה כי יציאה לחופשות תעשה לפי שיקול דעת מנהל המחלקה. בהינתן האישור, יציאה לחופשה תעשה בהתאם לסעיפים המפורטים בסעיף 8.1.

8.2.3.2. הוועדה הפסיכיאטרית המחוזית מוסמכת לקבוע כי כל חופשה תחייב את אישורה ובמקרה כזה יציאה לחופשה היא רק באישור פרטני של הוועדה, לרבות היקפה ומגבלותיה.

8.3. תפקידה של האחות ביציאת המטופל לחופשה:

8.3.1. האחיות האחראיות או מי מטעמה תקבל את ההוראה הרפואית ליציאה לחופשה ותבדוק את שלמותה (האם קיימת התייחסות לתאריך, משך החופשה, הטיפול והליווי הנדרש).

8.3.2. האחיות האחראיות או מי מטעמה תברר במידת האפשר את נכונות המשפחה ואת יכולתה לקבל את המטופל לחופשה.

8.3.3. האחיות האחראיות או מי מטעמה תדאג שהמטופל היוצא לחופשה יצויד כנדרש לצרכיו. יש להבטיח את רצף הטיפול התרופתי על ידי ציודו של המטופל בתרופות למהלך תקופת החופשה בלבד. האחיות תצייד את המטופל בתרופות הנדרשות עד 48 שעות. במקרים בהם מתעורר צורך לצייד את המטופל בתרופות מעבר ל-48 שעות, העניין יוסדר ע"י הוראה של מנהל המחלקה או מי מטעמו לצוות הסיעודי.

8.3.4. האחיות תוודא טרם יצאת המטופל כי הוא לבוש בביגוד מתאים, יש ברשותו דמי נסיעה, תרופות, והוראה רפואית המאשרת יציאתו.

8.3.5. אחיות אחראיות מחלקה או מי מטעמה תדריך את המטופל והמשפחה/אחר משמעותי לאופן יצירת קשר עם המחלקה או עם גורמים טיפוליים אחרים בעת הצורך, כאשר מתעוררת בעיה הקשורה למטופל, לטיפול, או שחל שינוי במצבו.

8.3.6. תכין כל תרופה באריזה נפרדת בשקית תרופה. על גבי אריזת שקית התרופה יש לרשום את הפרטים

הבאים:

 בארות המרכז הרפואי לבריאות הנפש אצלנו אנשים משנים	גישה לטיפול והמשכיות הטיפול	משרד הבריאות בארות המרכז לבריאות הנפש
1	מהדורה	
מס' נוהל : 03.01.11	עד תאריך : 01.05.2028	תקף מתאריך : 01.05.2025
עמוד 5 מתוך 6	תאריך הפצה : 10.12.2020	
	שם הנוהל : יציאת מטופל לחופשה מאושרת - שחרור של מטופל לפרק זמן מוגבל	

8.3.6.1. שם המחלקה/יחידה ומס' טלפון

8.3.6.2. תאריך ושעת המתן

8.3.6.3. שם התרופה באותיות דפוס ובכתב קריא וברור

8.3.6.4. דרך המתן

8.3.6.5. מינון

8.3.6.6. תדירות

8.3.6.7. חתימה וחותמת האחות שהכינה את התרופה

8.3.7. תדריך את המטופל ו/או בני משפחתו על אופן נטילת הטיפול, ההדרכה תכלול התוויות לנטילה, מינון, תדירות, תופעות לוואי שכיחות והנחיה למי לפנות בשעת הצורך. כמו כן תבצע הערכה לגבי יכולת נטילת תרופות באופן עצמאי. בסיום תתעד האחות ברשומות הסיעודיות את תכני ההדרכה, מידת הבנתו ולמי ניתנה למטופל/משפחתו/ אחר משמעותי.

8.3.8. תסביר על אופן אחסון נאות של התרופות בבית המטופל ותמסור את התרופות למטופל.

8.3.9. חולה היוצא בפעם הראשונה ללא ליווי, ידווח למחלקה עם הגעתו לביתו ודיווח זה יתועד בתיק הרפואי.

8.3.10. האחות תתעד ברשומות את כל תהליך היציאה לחופשה.

8.4. בחזרת המטופל מחופשה :

8.4.1. אחות אחראית מחלקה או מי מטעמה תתעד ברשומות את שובו של המטופל מחופשה ותעריך את מצבו הנפשי והפיזי.

8.4.2. בחזרת המטופל מחופשה יש לבצע חיפוש חפצים מסוכנים/ סמים למען בטיחות המטופל והסביבה.

8.4.3. במידה ונצפה שינוי במצבו של המטופל, אחות אחראית מחלקה או מי מטעמה, תדווח מידית לרופא מטפל בשעות עבודתו ולרופא תורן בשעות הערב והלילה.

8.4.4. האחות תשוחח עם המטופל ומשפחתו על מהלך החופשה, קשיים שהתעוררו, רמת תפקוד ושימוש בתרופות.

8.4.5. תבדוק עם המטופל ו/או בני משפחתו/ אחר משמעותי אם נטל את הטיפול התרופתי במהלך החופשה כפי שהונחה. במקרה של סטייה מההנחיות (כגון אי-לקיחת תרופות) תדווח לאחות אחראית/משמרת ולרופא מטפל/ תורן שיבדוק את המטופל וייתן הנחיות להמשך טיפול.

8.4.6. האחות תתעד ברשומות התפתחויות חריגות במידה והיו בשובו מהחופשה ואת אופן הטיפול בהן.

8.4.7. תעדכן ברשומות את חזרתו של המטופל למחלקה, יש להקפיד על עדכון שעת החזרה מהחופשה.

8.4.8. מטופל שידוע על שימוש לרעה בסמים/ עולה חשד לשימוש לרעה בסמים, יש לקחת בדיקת שתן לסמים ולפעול ע"פ נוהל פנימי "התמודדות עם שימוש בסמים ואלכוהול בקרב מטופלים במהלך האשפוז".

8.5. מטופל החוזר מחופשה שלא בזמן שיועד לו :

8.5.1. האחות תוודא סיבת החזרה, תבצע אומדן מצבו הנפשי והגופני, תיידע את הרופא המטפל/תורן שיגיע לבצע הערכה על מצב המטופל וייתן הוראות להמשך טיפול עפ"י ממצאי הבדיקה. האחות והרופא יתעדו את ממצאיהם ברשומות הרפואיות.

8.6. במידה והמטופל לא שב מחופשה :

	גישה לטיפול והמשכיות הטיפול		משרד הבריאות בארות המרכז לבריאות הנפש
1	מהדורה		
מס' נוהל: 03.01.11	עד תאריך: 01.05.2028	תקף מתאריך: 01.05.2025	תאריך הפצה: 10.12.2020
עמוד 6 מתוך 6	שם הנוהל: יציאת מטופל לחופשה מאושרת - שחרור של מטופל לפרק זמן מוגבל		

8.6.1. תודיע על כך אחות אחראית מחלקה או מי מטעמה למנהל המחלקה או מי מטעמו או רופא תורן. תבצע ניסיונות ליצור קשר עם המטופל/משפחתו/אחר משמעותי, תנסה לברר סיבת אי החזרה מהחופשה, תדווח לצוות וברשומות הסיעודיות על הפעולות שבוצעו ותוצאותיהן, במקרה זה על המחלקה לפעול עפ"י "נוהל טיפול בהיעדרות מטופל מאושפז מביה"ח".

9. נספחים- אין